

VÌ SAO phải XẾP HẠNG ĐẠI HỌC?

➔ GS.TSKH NGUYỄN ĐÌNH ĐỨC

Xếp hạng đại học là một giải pháp giúp các trường có khả năng đối sánh với các trường khác ở quốc tế, biết mình mạnh gì, yếu gì, đang ở đâu so với các trường đại học khác trong khu vực và trên thế giới để cải tiến chất lượng, nâng cao vị thế. Vì vậy, chúng ta rất nên tham gia phương án này vì nó mang lại lợi ích cho tất cả, nhà trường, người học và xã hội.

Mặt khác, xếp hạng đại học còn là thực hiện Luật.

Luật Giáo dục đại học có hẳn Điều 9 về xếp hạng cơ sở giáo dục đại học, và ghi rõ:

1. Xếp hạng cơ sở giáo dục đại học nhằm đánh giá uy tín, chất lượng, hiệu quả hoạt động theo tiêu chí nhất định, đáp ứng nhu cầu thông tin cho cá nhân, tổ chức có liên quan.
2. Cơ sở giáo dục đại học chủ động lựa chọn, tham gia các bảng xếp hạng có uy tín trong nước, quốc tế.

Như vậy, lợi ích của việc xếp hạng đại học đã rõ.

Các trường đại học Việt Nam phải lựa chọn để tham gia xếp hạng còn là để thực hiện Luật Giáo dục đại học.

Công bố quốc tế là một chỉ số rất quan trọng trong tất cả các bảng xếp hạng. Bởi đại học là nơi sáng tạo tri thức, đỉnh cao của trí thức. Các nghiên cứu, công bố kết quả đỉnh cao là chỉ số được đánh giá rất cao, thể hiện năng lực dẫn dắt, đổi mới sáng tạo của trường đại học. Cũng chính vì quan trọng như vậy nên có hiện tượng một số trường đại học mua bài báo, khai man, tạo nên thứ hạng xếp hạng không đúng với thực lực - đây là hiện tượng "con sâu làm rầu nồi canh". Điều này không có nghĩa

chúng ta tẩy chay xếp hạng, mà đòi hỏi các tổ chức xếp hạng phải không ngừng cải tiến trong cách đo lường và đánh giá sao cho xếp hạng ngày càng phản ánh được trung thực, chính xác hơn nữa trong thời gian tới.

Sau nhiều năm đổi mới, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc đã có thêm nhiều trường đại học vào nhóm các trường đại học hàng đầu của thế giới. Rất đáng để họ tự hào và phấn đấu. Xếp hạng đại học là một chỉ số quan trọng đánh giá chất lượng giáo dục đại học và hội nhập quốc tế, khẳng định uy tín và vị thế của nhà trường.

Năm 2018, lần đầu tiên 2 ĐHQG vào bảng xếp hạng 1000 thế giới theo bảng xếp hạng QS. Sau đó, một số đại học lớn, trong đó có 2 ĐHQG đã tiếp tục được xếp hạng vào các bảng xếp hạng khó hơn như THE và bảng xếp hạng của ĐH Giao thông Thượng Hải.

Mấy năm sau, giáo dục đại học của chúng ta lại tiếp tục ghi nhận các lĩnh vực được xếp hạng. Năm 2023, 8/10 lĩnh vực của ĐHQGHN ở trong nhóm 1.000 đại học hàng đầu thế giới trong bảng xếp hạng THE.

ĐHQGHN đề ra mục tiêu được xếp hạng vào nhóm 500 đại học hàng đầu thế giới vào năm 2030 và nhóm 300 đại học hàng đầu thế giới vào năm 2045.

Kết quả xếp hạng theo lĩnh vực của THE năm 2024, ĐHQGHN nâng số lượng nhóm lĩnh vực được xếp hạng lên 8/11 nhóm lĩnh vực, tăng thêm 2 nhóm lĩnh vực so với kỳ xếp hạng 2023. Các nhóm lĩnh vực của ĐHQGHN được THE WUR xếp hạng là: Giáo dục (nhóm 401-500); Y tế lâm sàng và Sức khỏe (nhóm 601-800); Khoa học xã hội (nhóm 501-600); Kinh doanh và kinh tế (nhóm 601-800); Khoa học

**Xếp hạng đại học của ĐHQGHN
trong một số bảng xếp hạng uy tín**

70	Xếp hạng THE thế giới về tiêu chí Giáo dục có chất lượng THE Impact Ranking in the Quality Education Goal
89	Xếp hạng QS AUR 2024 châu Á về Mạng lưới nghiên cứu quốc tế QS AUR 2024 in International research network
131	Xếp hạng QS AUR 2024 về Uy tín tuyển dụng QS AUR 2024 in Employer Reputation
351 - 400	Xếp hạng QS WUR 2023 trong lĩnh vực Toán học QS WUR by Subjects 2023 in Mathematics
401 - 500	Xếp hạng THE WUR 2023 trong lĩnh vực Giáo dục THE WUR by Subjects 2024 in Education
501 - 550	Xếp hạng QS WUR 2023 trong lĩnh vực Khoa học máy tính & Hệ thống thông tin QS WUR by Subjects 2023 in Computer Science & Information Systems
601 - 800	Xếp hạng THE WUR 2023 trong lĩnh vực Y tế lâm sàng & Sức Khỏe THE WUR by Subjects 2024 in Clinical and Health
671	Xếp hạng WEBOMETRICS thế giới WEBOMETRICS

sự sống, Khoa học máy tính, Kỹ thuật, Khoa học Tự nhiên (cùng thuộc nhóm 801-1000).

Mới đây nhất, trong bảng xếp hạng QS thế giới theo lĩnh vực năm 2024 (QS WUR by subject 2024), ĐHQGHN tiếp tục duy trì vị thế tại các lĩnh vực mũi nhọn. Trong 07 lĩnh vực của ĐHQGHN được xếp hạng trong QS WUR by subject 2024, có 02 lĩnh vực mới được xếp hạng là Kỹ thuật Dầu khí (nhóm 101-150) và Kinh tế & Kinh tế lượng (nhóm 451-500). Thứ hạng của các lĩnh vực khác của ĐHQGHN cụ thể là: Khoa học máy tính và hệ thống thông tin (nhóm 501-550); Cơ kỹ thuật, hàng không và chế tạo (nhóm 501-530); Kỹ thuật điện và điện tử (nhóm 451-500); Toán học (nhóm 351-400); Kinh doanh và Khoa học quản lý (nhóm 551-600).

Hầu như thủ đô của các nước phát triển đều có những đại học hàng đầu. Nghị quyết 15, năm 2022 của Trung ương về phát triển Thủ đô Hà Nội đề ra mục tiêu đến năm 2030, Thủ đô Hà Nội phát triển ngang tầm thủ đô các nước phát triển trong khu vực; và đến 2045 có trình độ phát triển ngang tầm thủ đô các nước phát triển trong khu vực và trên thế giới. Đây là một mục tiêu đầy tham vọng. Sẽ thật khó đạt được nếu Thủ đô ta không có đại học nào trong nhóm đại học hàng đầu thế giới.

Bản chất xếp hạng đại học là một quy chiếu để đối sánh, đảm bảo chất lượng. Các cơ sở giáo dục đại học Việt Nam cần phải lựa chọn để tham gia các bảng xếp hạng đại học là hết sức cần thiết để hội nhập quốc tế và để thực hiện Luật Giáo dục đại học.

GS.TS NGUYỄN HỮU ĐỨC
NGUYỄN PHÓ GIÁM ĐỐC ĐHQGHN

Xếp hạng cũng là một hình thức đối sánh. Mà đối sánh là phương pháp và công cụ cơ bản, hữu dụng của quản trị và kiểm định chất lượng. Tuy nhiên, tham gia xếp hạng phải trung thực. Xếp hạng là hội nhập KPIs, nhưng phải tiếp cận KPIs đó bằng quan điểm vị nhân sinh, vị thực chất và hiệu quả để phục vụ cộng đồng.

Các bộ tiêu chí cần được cập nhật theo thời gian, phù hợp với xu thế và thực tiễn. Không có bộ tiêu chí nào phù hợp với các trường có sứ mệnh khác nhau. Nên cần kết hợp nhiều phương pháp, nhiều bộ tiêu chí.

Cuối cùng, xếp hạng là "cuộc chơi" không bắt buộc. Hiện nay chỉ có bảng xếp hạng Scimago (hoặc webometrics) bao phủ rộng, khoảng 8.000-9.000 trường (trên thế giới có khoảng 30.000 trường). Vì phương pháp xếp hạng của các bảng này dễ thu thập số liệu. Các bảng QS, THE mới có gần 2.000 trường được xếp hạng vì phương pháp của các bảng xếp hạng này khó lấy số liệu hơn và họ cũng giới hạn - chỉ cơ sở đại học nào mỗi năm có 100-150 công bố scopus mới có thể tham gia.